

tam hujskarije in pijančevanja, bode zanemarjal svoje posestvo, vse ga bode začelo jeziti in to jezo bode občutil najprvič tisti, katerega mora ta gospodar osarbovati, njegov obnemogli — „ta stari.“

Dragi oče, ako želiš, da bi šel tvoj mladoletni sin na božjo pot, potem idi sam ž njim na pravo božjo pot! Tam opravita ž njim svojo pobožnost, potem pa idita domu, ker vaji čaka dela dovolj! Oče, v pravem času ti je skrbeti za tvojega sina, kakor mora skrbeti vrtnar za mlado drevesce, da ne postane trivo!

Tebi mati in gospodinja pa svetujemo, da bi pomislila, ali si ti nosila nekaj kot dekletke rokavice, kakincano obleko, in gosposko obuvalo? Si hodila ti kot sedajna poštena gospodinja igrati teatra? Si se blatila ti okoli farovža, okoli kaplanij in to še pozno v noč?

Kar tebi niso dopustili tvoji stariši, tega ne smeš in ne moreš dopustiti tudi svojim kčerkam.

„Ker ljubijo mladino.“ — Da, ako bi jo ljubili, potem bi jej svetovali to, kar jej svetujemo mi, ne bi je gonili po zborovanjih, ne bi je vabili v društva, polna zapeljivosti, napuha, nečimurnosti!

Ako bi zares ljubil mlad kaplan na pol odrasle mladeniče slovenske svoje fare, potem bi jim nakupil slovensko-nemških slovnic, vabil bi jih v šolo in jih tam podučeval v drugem deželnem jeziku, katerega bodejo rabili svoj čas krvavo pri vojaki, pri prodaji svojih deželnih pridelkov, na sejmu ali pa če jim bode treba iti s trebuhom za kruhom!

Ako bi ljubil mlad kaplan mlada dekleta tako, kakor mu to vleva njegov stan, potem jih gotovo ne bi silil in vabil v svoja „deviška“ društva, ne bi jih podučeval v igranju teatra, temveč gonil in vabil jih v cerkev pred podobo Matere Božje, in bi jim sam svareč jih pred hudobijo tega sveta veleval: Pokleknite dekleta z menoj vred pred podobo te brezmadežne spočete in molimo, da vam ona izprosi od Boga, to neskončno milost, da si bode ohranile svojo — čistost!“

Draga mati, dragi oče, vidva sta odgovorna po božjih postavah za blagor duš vajinih otrok, odgovorna za sine in za hčere. Mati ni odgovorna samo za hčer, kakor se to navadno povdarja, ne, odgovorna je tudi za sina. Oče ni odgovoren samo za sina, ne, odgovoren je tudi za hčer.

Dragi nam stariši, prepričani smo, da se bode znane Vam strani zopet naglaševalo in povdarjalo, da „Štajerc“ je proti veri, ker sedaj že napada tako božja društva, kakor so „Marijine društva“ in mladeniške zveze“, a prepričani tudi smo, da ste nas prav razumeli, da nikakor nismo tudi mi ne proti pošteni in pravi molitvi. Ako pa bičamo zares vse škandale, kateri se vrše pod zaščitjem svete vere, potem nam morate vsaj pripoznati to, da so naši nameni stokrat čistejši, kakor nameni tistih, ki pohujšaje s pomočjo svete vere Vašo nedolžno mladino. Preberite ta članek natanko in uverjeni smo, da se bode, ako količkaj trezno mislite, zopet prepričali, da daje toli zatirani in zmerjani „Štajerc“

Vam in Vaši mladini stokrat boljše nasvete, kakor pa tisti, ki kriče, da ljubijo Vašo mladino. Uverjeni smo, da bode to sprevidela tudi mladina sama! — Bog daj, da ne bi bilo za njo prepezno!

Sodite Vi vsi mladeniči in dekleta, očetje in matere, ker mi, mi se ni bojimo nikdar, da bi nas obsodili! Dragi nam, oklenite se našega lista, toli preganjenega „Štajerca“ in videli bode, da bode stokrat boljše za Vas!

Tebe pa mladina, Tebe še opozarjamo konečno na Tvojo bodočnost. Glej, kako bujno se je razvila ravno sedaj cela narava, kako krasno cvete vsaki gram, vsako drevo, glej, kako čaroben je ta pomladanski, ta krasen svet! Mogoče, da pride čez noč mraz, mogoče da pokonča najlepše cvetje in ž njim obilni sad, ki ga je obetal.

To je podoba tvoja draga nam mladina! Tudi Ti si v najlepši dobi, v cvetu svojega življenja, tudi Ti obetaš obilnega sadja in danes, ravno v sredini cvetočega maja, Marijinega meseca, smo te hoteli opozoriti na najhujši mraz, ki preti tvojemu žitju, na zanjke nekaternikov, ki prežijo na tvojo nedolžnost iz sebičnih ali celo nesramnih namenov!

Roka Tistega ki je ustvaril ta krasen, ta lepi svet in Njegova vsegamogočnost naj te varuje pred tem mrazom življenja, naj pa pokaže tvojim zapeljivcem tudi pravo pot!

„Kdor pa pohujša katerega teh mladih, ki verujejo v mene, temu bi bilo bolje, da bi se mu obesil mlinski kamen na vrat in bi se potopil v globočino morja“, te besede Kristusove zakličemo mi vsem zapeljivcem mladine, želeč, da bi jim ostale v spominu, da bi jim donele tako glasno in strašno, kakor jim bodejo donele enkrat angeljev trobente, ki nas bodejo vabile na sodbo nebeško.

Konsum v Leskovcu v Halozah.

O leskovškem konsumnem društvu pisali smo že večkrat v našem listu. Da pa bodejo razvideli naši bralci kako otročje, kako brezbrizno in lahko-mišelno se je gospodarilo v tej klerikalni trgovini in sicer s tujim denarjem, hočemo danes priobčiti natančne podatke gledé tega farskega podjetja.

Društvo se je ustanovilo v mesecu marcu leta 1900. Ustanovitelja bila sta sedajni kaplan pri Sv. Barbari Davorin Roškar in leskovški župnik Davorin Kralj. Seveda ni bilo pri ustanovitvi niti krajcarja premoženja. Ves denar, kar so ga imeli, ko so pričeli, bili so vplačani deleži članov novo ustanovljenega društva. Ti deleži so znašali okoli 2500 kron. Ta denar je zniknil kar od začetka in nihče ni vedel kam. Gospodje ustanovitelji, povejte nam, kam je prišel, ako pa nam tega nočete razložiti, razjasnite to vendar ubogim kmetom! Gotovo je to, da je romal skoraj ves ta denar v take žepe, za katere gotovo ni bil nikdar zložen. Že pri ustanovitvi in sicer prvi dan se je spilo na konsumne stroške 8 sodčekov piva. Muzika je igrala v sedajni farski krčmi in vsakdor je pil lahko tam zastoj.

Svarili so seveda kmete tudi nekateri, a vse zastoj, G. Blodniku, ki jih je svaril pred konsumom, se je reklo v obraz: „Molči, ti si nam fauš!“ Nekega socijalnega demokrata iz Ptuja, ki je svaril ljudstvo pred konsumom, so hoteli celo križati. Od teh deležev je ostalo samo 300 kron. A vendar so hoteli kupiti s temi 300 kronami dve hiši in sicer za prodajalno in za gostilno.

A vedeli so si pomagati! Ptujska posojilnica je bila takoj pripravljena [farškemu podjetju pomagati. Posodila je takoj 4 tisoč kron. Neki posestnik, Petrovič iz Ložine, je posodil 2000 kron in ravno toliko posestnik Zavec iz Velavškega. Jako značilno je, da ni niti župnik, niti kaplan založil enega vinarja in vendar sta oba v enomer prigovarjala kmetom, naj pristopijo, češ trgovina se bode jako imenitno obnesla in vsaki ud bode dobil grozovito mnogo „profita“. Ker ni nobeden od njiju založil niti ne krajcarja, je gotovo, da sta bila prepričana že vnaprej, da društvo ne bode neslo nikdar niti najmanjšega dobička.

Načelnik društva je bil dolgo časa župnik Kralj sam. Ako že je bil kateri drugi načelnik, bil je to navadno seveda mož, kateri je bil farovžu popolnoma vdan.

Vodjev je imel konsum jako mnogo, ker so se večkrat menjavali. Vodja je moral v prodajalni tudi prodajati.

Jako zanimivo je tudi, kako se je vršilo poslovanje. Vozniki, ki so vozili iz Ptuja blago, nalagali so ga tako, da se je, kar bi se bilo lahko dvakrat pripeljalo, vozilo trikrat. Povrh pa so se voznje računile prav mastno. Mnogo teh voženj je opravil župnikov hlapec. Te voznje se niso redno vpisovale, niti ne plačale z denarjem, temveč z blagom. Tako je priletela kuharica ali pa farška dekla v konsum in tam je dobila par kilogramov sladkorja ali kave, par litrov petroleja ali kaj drugega za vožnjo. To se je dogajalo posebno v času, ko je bila neka Neža Veber nastavljena v društvu kot prodajalka ali voditeljica.

Na čuden način se je tudi kupovalo in prodavalo blago v konsumu. Člani niso hodili v konsum kupovat s knjižicami, temveč brez knjižic, samo da je moral vsak povedati številko knjižice. Blago je toraj lako dobil vsak, seveda tudi tak, ki ni bil član, samo če je povedal številko.

Pri takem gospodarstvu se seveda ni smel nihče čuditi, da ni bilo od nobene strani toli obljubljenega „profita“. Udi društva so seveda mrmrali, toda gospodje v odboru so jih vedeli tolažiti. Rekli so, da se dobiček sicer ni pokazal v denarju, da pa je v blagu. Ker pa je blago bilo že navedeno med aktivni, seveda ni smel in tudi ni mogel nihče govoriti o kakem dobičku.

Položaj je postajal vedno sitnejši in radi tega so sklenili člani enkrat, naj se konsum opusti in obe hiši naj se prodaste. Kupca so našli takoj. Bil je to gospod Schoschteritsch, mlajši, od Sv. Vida pri Ptuj. Obe hiši, ki nista vredni s vsem blagom

vred niti 8000 kron, vsilili so mu za 14 tisoč kron. Seveda bi bilo za konsumarje prav prijetno, ako bi bilo ostalo pri tem kupu. Toda prišlo je drugo. Iz trgovine znosilo se je nekaj stelaž v vrednoba okoli 80 K v nekdanjo kaplanijo. G. Schoschteritsch ki se je kmalu začel kesati sklenjene kupčije, v zapazil, da so izginile stelaže celo okna in duri ter je ita s tem seveda v svoje veselje povod odstopiti od kupne pogodbe. Plačal je 50 kron skesnine in pogodba je zrušila. Kupec je bil plačal na račun pogov že tisoč kron in sicer na način, kateri je jako ničilen za tedajnega načelnika župnika Kralja. Gospi Schoschteritsch je prinesel župniku 200 kron. I je imelo društvo kasirja, vendar Kralj ni poslal g. Schoschteritscha s tem zneskom k njemu, temveč čisto mirno shranil teh 200 kron. Pozneje eni sta se sešla g. Schoschteritsch in župnik v Pnater mu je odštel Schoschteritsch na račun kupn zopet 600 kron, katere je župnik prav tako mirno brez dovoljenja odbora vzel. Zadnjih 200 kron pradal g. Schoschteritsch kar Jakobu Petroviču v Ložv češ, saj je konsum tako dolžan imenovanemu župn sestniku.

Ko je društvo videlo, da se je ta za društvo tako izborna kupčija vsled farške „zasluge“ porušila, je sklenilo prostovoljno dražbo (licitirango), pri kateri so prodajali blago brez izjeme vsakemu in celo za nižjo ceno. Kaj so se brigali tisti ljudje, ki so imeli tako ločilno besedo pri društvu, če so imeli člani izgubo? In zares se jim je posrečilo prodati blago, za katero je dalo društvo samo najmanj 2500 kron, za katero so imeli 2100 kron, tako da je imelo društvo nad 80 procentno izgube, da je izgubilo pri 400 kronah skupička 2100 kron. Seveda sedaj niso mogli vrniti g. Schoschteritschu njegovih 1000 kron. Zastoj hodil ta gospod sedaj okoli načelnika župnika Kralja, ki se poprej ni prav nič pomišljal sprejeti hrbtom blagajničarja in brez odbornega dovoljenja kar 800 kron na račun kupnine, tisti Kralj sedaj sedaj zvijal in zagovarjal nasproti gospodu Schoschteritschu, da ne sme razpolagati z denarjem brez g. Schoschteritsch privoljenja. G. Schoschteritsch je bil toraj ro moran tožiti. Med tem je pa prvim konsumarskim glavni postal dolg čas po konsumu. Zato so zložili — nekaj menda blagajnik učitelj Vrunker — 500 kron, katere so konsumu — „posodili.“ S tem zneskom so nakupovali blaga in so začeli zopet trgovati. Med tem časom se dozorela tožba g. Schoschteritscha do sodbe. Gospi Schoschteritsch je zarubil to na novo kupljeno blago katero se je potem prodalo na javni dražbi zopet za seveda za komaj polovico cene. Toraj zopet ni izguba za konsumarje, kateri bodejo plačevali, v bode smrdelo! In to se vse godi v Leskovcu ubogih Halozah, katere že tepejo itak vse nadle. Leskovčani, povejte ali Vas ni „Štajerc“ vedno vedno svaril pred tem konsumom? V drugih krajih kjer še životarijo tudi klerikalni konsumi, naj preberejo kmetje ta članek natanko, da se jim bode tako godilo, kakor se bode na skorem godilo ubogim leskovškim konsumarjem.